



تحلیلی بر روش تدریس الگوی بارش فکری

در فرایند یاددهی-یادگیری

مؤلفان

محمودولی اسدی تمای

معصومه کاظمی رمدانی



نشر اراده

سرشناسه

: اسدی تمامی، محدودلی، ۱۳۵۳ -

عنوان و نام پدیدآور

: تحلیلی بر روش تدریس الگوی بارش فکری در فرایند یاددهی - یادگیری / مولفان

محدودلی اسدی تمامی، معصومه کاظمی رمدانی؛ ویراستار فاطمه اسحاقی آستانی.

مشخصات نشر

: تهران: انتشارات اراده، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری

: ۹۶ ص.

شابک

: 978-600-7963-18-0

وضعیت فهرست نویسی

: فیا

یادداشت

: کتابنامه .

موضوع

: تدریس اثربخش

موضوع

: اندیشه و تفکر

موضوع

: اندیشه و تفکر خلاق

موضوع

: حل مساله

شناسه افزوده

: کاظمی رمدانی، معصومه، ۱۳۵۸ -

رده بندی کنگره

: ۱۳۹۴ ۳۵۵/۱۰۲۵/۳LB

رده بندی دیویی

: ۳۷۱/۱۲

شماره کتابشناسی ملی

: ۳۹۰۷۱۶

**نام کتاب: تحلیلی بر روش تدریس بارش فکری در فرایند یاددهی - یادگیری**

**مولف: محدودلی اسدی تمامی - معصومه کاظمی رمدانی**

ناشر: نشر اراده

**ویراستار: فاطمه اسحاقی آستانی**

نوبت چاپ و سال چاپ: اول - ۳۹۴

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

چاپخانه: نگین تهران

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۹۶۳-۱۸-۰

قیمت: ۷۰۰۰ تومان

نشانی: تهران-میدان انقلاب - خ کارگر شمالی - خ فرصت شیرازی - پلاک ۲۰ - واحد ۲

تلفن: ۰۲۱۶۶۵۹۶۵۲

## فهرست مطالب

### صفحه

### عناوین

|    |                                        |
|----|----------------------------------------|
| ۵  | مقدمه                                  |
| ۶  | تفکر از دیدگاه قرآن کریم               |
| ۱۳ | تعریف تفکر و تعقل                      |
| ۱۵ | یک داستان پیرامون اهمیت تفکر و مسئله   |
| ۱۷ | تفکر از نگاه حضرت علی (ع)              |
| ۲۰ | چگونگی تحلیل مسئله                     |
| ۲۵ | تفکر خلاق                              |
| ۲۷ | نقش تفکر در حل مسئله                   |
| ۳۰ | اهمیت و تقسیم‌بندی مهارت‌های تفکر      |
| ۳۳ | تحلیل مسئله در فرایند تدریس            |
| ۳۵ | گرایشهای تفکر انتقادی در فرایند تدریس  |
| ۳۷ | راهکارهایی عملی برای تعریف مسئله       |
| ۴۰ | روش نگارش و ارزیابی مسئله تحقیق        |
| ۴۱ | روش‌های فعال تدریس                     |
| ۴۱ | تاریخچه روشهای تدریس در جهان           |
| ۴۲ | رویکرد جدید در تدریس                   |
| ۴۴ | مؤلفه‌های پرورش یادگیری در دانش‌آموزان |
| ۴۷ | معلم یک سازمان‌دهنده در عرصه‌ی تعلیم   |
| ۴۹ | تاکید بر استفاده از روشهای فعال آموزشی |

|    |                                                    |
|----|----------------------------------------------------|
| ۴۹ | روش های نوین تدریس                                 |
| ۵۲ | روش حل مسئله                                       |
| ۵۳ | مراحل اجرا در الگوی حل مسأله                       |
| ۵۵ | جایگاه و ضرورت مهارت تفکر انتقادی در تعلیم و تربیت |
| ۵۸ | روش های آموزش تفکر                                 |
| ۶۳ | موانع موجود در راه پرورش نیروی خلاقیت دانش آموزان  |
| ۷۱ | تکنیک های طوفان بارش فکری                          |
| ۸۰ | چهار قاعده اساسی بارش مغزی                         |
| ۸۲ | مراحل روش بارش مغزی                                |
| ۸۴ | بارش فکری یا مراحل اجرای الگوی E۵                  |
| ۸۷ | پیشنهادهای در زمینه توجه به روش های فعال بارش فکری |
| ۹۱ | نتایج                                              |
| ۹۴ | منابع                                              |

روش بارش مغزی هم از سوی متخصصان آموزش و پرورش و هم از سوی متخصصان آموزش خلاقیت به عنوان روش تدریس حل خلاق مسائل معرفی شده است و یافته های پژوهشی زیادی اثرگذاری آن را بر روی پرورش مهارت های حل مساله دانش آموزان به اثبات رسانده اند.

آموزش دادن روش آموزش بارش مغزی حل مساله را به نحو خلاقانه ای در آنان بالا می برد. "روش بارش مغزی می تواند به عنوان وسیله ای برای یادآوری مفاهیم و اصول مورد نیاز برای حل مساله به یادگیرندگان کمک می کند." (سیاسی، ۱۳۸۸ ص ۵۵۱-۵۵۲) بارش مغزی در تدریس و یادگیری کارکردهای مفیدی نشان می دهد و به تسهیل برقراری ارتباط بین راه حل ها و ایده ها می انجامد. در گروه های بارش مغزی، مشارکت اعتلا می یابد، اعتماد، برادگیری کاهش می یابد، حمایت اجتماعی افزوده می شود و توانایی دانش آموزان برای "انتقال" اطلاعات برای حل مساله تعیین شده، افزایش و بهبود می یابد. یعنی دانش آرز به راحتی می تواند اطلاعات ذخیره شده در حافظه بلند مدت خود را بازیابی کرده و برای حل مساله به کار گیرد. روش تدریس بارش مغزی در عمل به تفکر واگرا و حل مسائل خلاق یاری می رساند. این روش اعتماد به نفس فراگیران را افزایش داده و باعث می شود تا فراگیران به یک خودباوری مثبتی نایل شوند. خودباوری احتمالاً "اثرگذارترین حالت بر تمام رفتارهای انسانی است. با اطمینان می توان گفت بدون خودباوری و بدون داشتن

اعتماد به نفس و شناخت کافی از خود و بدون باور کردن توانایی هایمان برای انجام عملی خاص نمی توانیم آن عمل را چه عملکرد عاطفی باشد و چه شناختی، با موفقیت به انجام برسانیم. ( "اچ داگلاس براون" اصول یادگیری و آموزش زبان / ص ۱۴۹ )

همچنین کلاس درس از حالت تکراری بودن خارج می شود و تنوع و رفع خستگی و ایجاد شادی و نشاط را به دنبال دارد. ضمناً "برای ایجاد این گونه فضا در محیط کلاس نیاز به کمی صبر و حوصله و تحمل سروصداست که البته می توان فضا را هم عوض کرد، نه رخانه و یا کتابخانه مدارس برای این کار می تواند فضای خوبی باشد.

### تفسیر از دیدگاه قرآن کریم

مسئله دعوت قرآن به تحقیق و مطالعه در طبیعت و وسیله بودن طبیعت برای شناختن خدا و ماوراء طبیعت و توجه دادن فکر بشر به طبیعت و پدیده های خلقت به عنوان آیات معرفت الهی یکی از اصول اساسی تعلیمات قرآن است و قرآن اصرار و ابرام فوق العاده دارد که مردم، زمین و آسمان و گیاه و حیوان و انسان را کاوش کنند و مورد جستجوی علمی قرار دهند. راجع به تفکر در آیات الهی می فرماید: «و فی الارض آیات للموقنین\* و فی انفسکم افلا تبصرون؛ و در زمین آیه ایست برای اهل یقین ادله قدرت الهی پدیدار است و هم در نفوس خود شما مردم آیه ایست که بچشم بصیرت نمی نگرید (ذاریات/ ۲۰) البته میان "تفکر" و "تذکر" فرق است. تفکر آن جایی است که یک مسئله ای را که انسان به کلی نسبت به آن جاهل و نادان است و نمی داند، به انسان می آموزند، که قرآن در بسیاری از موارد دم از تفکر می زند. تذکر، در مسائلی

